

## 8. Duševné vlastníctvo

Duševné vlastníctvo znamená vynálezy, nové technológie, alebo vývoj technológie, softvér, výrobky, alebo iné konkretizovateľné veci. Duševné vlastníctvo môže byť chránené prostredníctvom zákona o autorských právach, patentmi, obchodnými značkami a priemyselnými projektmi. Akékoľvek know-how využívané vo výrobku môže byť samozrejme taktiež utajené v rámci spoločnosti, prostredníctvom inter-ných dohôd, alebo iným spôsobom.

Potreba ochrany autorského práva a relevantných zákonov sa stáva zjavnou čoraz viac, obzvlášť v dôsledku utvárania informačnej spoločnosti. Hudba a softvér sú toho príkladom. Právo ochrany duševného vlastníctva sa mení v čase, ale hlavné ciele stále ostávajú tie isté, a to odporovať vynálezu nových výrobkov a služieb, k prospechu konečného užívateľa. Slovo autorské právo sa väčšinou používa na ochranu písomných práv, alebo práv na výrobu autorom výrobku, ale v súčasnosti taktiež zahrňuje vývoj softvéru. Autorské právo iba ochraňuje "prejav" autora a nie nápad, ktorý je ním je. V súčasnosti stále viac a viac výrobkov dokonca aj v strojnóm priemysle, má softvér zahrnutý priamo vo výrobku, alebo vo výrobe, čo môže byť pre spoločnosť predmetom ochrany.

Hranice marketingu tovaru a služieb miznú tak ako v Európe, aj na globálnom trhu. Služby a výrobky založené na autorských právach majú byť a sú prístupné a propagované, obzvlášť v rámci Európskeho Spoločenstva.

Potreba na ochrany duševného vlastníctva a relevantných zákonov vznikla za účelom ochrany inovatívnych produktov a služieb, a tiež na zabezpečenie spoločností a ľudí zahrnutých do kapitálovej účasti, že budú môcť propagovať a distribuovať produkty koncovému užívateľovi a nebudú kopírovaní inými spoločnosťami. Práva duševného vlastníctva sa stávajú čoraz dôležitejšie, keďže často pokrývajú veľkú ekonomickú hodnotu.

Na druhej strane, nie všetko je možné chrániť, keďže je nutné zachovávať slobodu konkurencie na trhu a zákony o duševnom vlastníctve sú v tomto smere veľmi komplikované a líšia sa v jednotlivých krajinách. Určitý typ vynálezov, napríklad výsledky akademických výskumov, nemôžu byť chránené. Vynálezy, ktoré nie sú chránené možno kopírovať a reprodukovať.

Duševné vlastníctvo a s tým súvisiace práva sú, ako to už bolo spomenuté, založené na národných zákonoch a legislatíve. V rámci Európy je v súčasnosti tendencia upraviť národné zákony a legislatívu prostredníctvom spoločnej európskej legislatívy.

Typickým príkladom potreby ochrany duševného vlastníctva je, keď spoločnosť chce propagovať nový výrobok, založený na určitom technickom vynáleze. Spoločnosť chce, aby bol výrobok jedinečný a ľahko rozlíšiteľný od iných podobných produktov, a tiež si želá, aby jej produkt bol v čo najvyššej miere chránený pred reprodukciami konkurencie. V takomto prípade môže spoločnosť rozmýšľať o patentovaní technického riešenia, ktoré sa skrýva za novým produktom, v kombinácii s určitou ochranou dizajnu (na základe umeleckých práv) a tiež o obchodnej značke výrobku. Navyše určitú ochranu propagácie výrobku, podobnú formou a dizajnom, možno zabezpečiť prostredníctvom dostupnej marketingovej legislatívy. Napríklad nie je dovolené propagovať výrobok, ktorý sa veľmi podobá v dizajne na iný dobre známy produkt a profitovať z goodwill, ktorú tento produkt môže mať.

Ekonomická dôležitosť ochrany práv duševného vlastníctva je rastúca a v mnohých spoločnostiach sa stane najcennejším aktívom. Ako najdôležitejšie prostriedky ochrany práv duševného vlastníctva sa javia patenty a obchodné značky, obzvlášť v rámci hi-tech výroby, ako elektronika, biotechnológia a medicínske produkty, ale stále dôležitejší sa stáva strojný priemysel.